

GAMMEL HEST FOR NYE VOGNER

Etikk er en gammel hest som la seg spenne for stadig nye vogner. Næringslivet er en av dem. Velferdssamfunnet er en annen.

Det skjer en gledelig etisk bevisstgjøring i vårt samfunn. Men det kan være verdt å spørre hvilke mål den har.

Når næringslivet holder kurs om etikk, er det for å utvikle det beste i hvert menneske? Eller er det for å olje hjulene så de friksjonsløst virvler mer penger inn i kassa? Begge mål har sin gyldighet. Men det er ikke likegyldig hva som kommer først. Hva må vike når etikken kommer i konflikt med lønnsomheten?

Det blir stadig klarere at manglende egeninnsats og solidaritet kan bli velferdssamfunnets bane. Appeller og formaninger går ut gjennom media. De er nødvendige. Men er ikke målet noe større enn å redde vår egen velferd? Hvor langt strekker vår solidaritet seg?

Det finnes områder for tvil og konflikt, men det grunnleggende spørsmålet er: Bruker vi etikk for å sikre vår konkurranse-evne og bevare våre goder? Eller søker vi andres beste og det som er rett uansett personlige konsekvenser?

I marxismen ble etikken underordnet klassekampen. I vårt økonomiske system settes produksjon og forbruk over verdispørsmål. Vi får en etisk bevisstgjøring på forbrukersamfunnets betingelser.

Hvordan kommer vi fram til en felles erkjennelse av rett og galt i vårt samfunn? Har hesten foran vogna forandret seg med årene? Er fargen blitt grå og travet urent?

Professor i sosialmedisin Per Sundby og lege Berthold Grünfeld skriver i Aftenposten: «Når den moralske enighet rakner i sine sammenføyninger og verdidualismen får friere tøyler, avsettes Vårherre og hans ti bud. Isteden innsettes tvilsomme sektor-eksperter på moralske spørsmål...»

Moralsk harme og engasjement er levende. Med medias hjelp rettes søkelyset mot barnemishandling, økonomisk kriminalitet, misbruk av sosialhjelp, forurensende utslipp m.m.

Men på tross av søkelysene som rettes mot bortgjemt urett, er det noe som savnes. Lyset som skulle opplyse helheten og vise vei, er ikke der. Noen synes å ha skrudd ut hovedsikringen, og vi løper alle rundt med våre lommelykter for å avsløre det som mørket skjuler.

Overlyset som fyller hjerte og sinn, hjemmet, samfunnets korridorer og møterom finnes! Våre egne lommelykter kan belyse viktige deler av virkeligheten. Men det er i lys av Guds bud at den etiske bevisstgjøringen kan bli hel, personlig og konkret. En ærlighet som tillater snusk og halvheter viker for absolutt ærlighet. Solidariteten blir ikke bare et fromt ønske, men aktiv nestekjærlighet.

VERDEN RUNDT

Moralsk Opprustning er et verdensomspennende arbeid. Vi gjengir noen glimt fra meldinger som er kommet inn i det siste:

POLEN Polsk fjernsyn bragte nylig et 45 minutters program om MRA-senteret i Jaroslaw, som ligger sørøst i Polen. Et timelangt radioprogram om MRA ble sendt to ganger grunnet stor lytterinteresse.

EL SALVADOR Et seminar om «Moralnormer for fred» fant sted i San Salvador 13.-14. september. Blant deltakerne var flere medlemmer av landets høyesterett, advokater og menneskerettsforkjempere fra USA, presidenten for Colombias kvinnelige advokater og to fra Sudan og Zimbabwe som begge hadde bidratt til løsningen av voldelige konflikter i sine hjemland. El Salvadors høyesterettsjustitiarius avsluttet seminaret med å si: «Jeg håper at vi fra El Salvador en dag skal kunne fortelle andre land hvordan dette seminaret har bidratt til å skape fred her.»

NICARAGUA Etter seminaret besøkte en internasjonal gruppe Nicaragua etter innbydelse fra en kristelig-demokratisk partileder. Et fjernsynsintervju med dem ble kringkastet over hele landet.

JAPAN «Over grensene fra hjerte til hjerte» var målet for en to ukers MRA-aksjon i Tokyo og Osaka-regionen i slutten av oktober. Ved siden av deltakere fra nabolandene Korea, Filippinene og Kina kom også ordføreren i Polens nest største by, Lodz.

KAMBODIA 300 kambodianere møttes i september i Washington, USAs hovedstad, om temaet «fred gjennom grasrot-initiativ og forsoning på det lokale plan». En representant for MRA åpnet konferansen med å gi eksempler på forsoning fra India, Australia og Europa.

AUSTRALIA Det verste jordskjelv i landets historie rammet i fjor industribyen Newcastle. I september i år medga ordføreren under et MRA-møte i byen at «hemningsløs bitterhet» mellom fraksjoner i bystyret hadde ledet til dårlig hjelpearbeid. Han henvendte seg direkte til et tilstedeværende bystyremedlem som to ganger hadde angrepet ham bittert: «John her og jeg leder to grupper i bystyret som stadig kriger mot hverandre. Dette møtet har gitt meg håp om at det finnes en annen vei. Skal vi gjøre et forsøk, John?» John svarte: «Jeg hadde allerede tenkt på å ringe deg opp på mandag. Dette kan bli begynnelsen.» Hvorpå de to ga hverandre hånden.

ENGLAND Under et to ukers opphold i England, besøkte nylig 7 jordanske studenter og dekanen for deres fakultet MRA-senteret Tirley Garth. Før de reiste videre sa en av studentene: «Hvis du vil at andre skal forandre seg må du begynne med deg selv. Her har en forandring skjedd med meg. Vi vil gjerne komme til andre MRA-konferanser.» Gruppen var en del av et utvekslingsprogram mellom arabiske og engelske studenter som har pågått siden 1973, på initiativ av engelskmenn engasjert i MRA.

BREV FRA SOVJET

For en tid siden ble et nummer av det internasjonale MRA-tidsskriftet «For a Change», som utgis i England, sendt til medlemmer av forfatterforeningen i Sovjet-Samveldet. Det var et spesialnummer på russisk med utvalgte artikler.

Det har kommet en rekke svar som er forbausende åpne og detaljerte. Mange forteller inngående fra sitt eget liv. Et dyptfølt ønske om internasjonal kontakt er åpenbart. Noen kommer med konstruktiv kritikk, og mange ønsker å bidra med stoff til «For a Change» i fremtiden.

Vi bringer her korte utdrag fra noen av svarene.

Dmitri Khuznetsov, Leningrad:

Jeg kaller dere kolleger for jeg har arbeidet 30 år i Leningrad-avisen *Dzviesta*. For a Change kjærtegner trommehinnene. Jeg leste det en kveld fra første til siste side.

Hittil har jeg ikke kjent til Moralsk Opprustning. Men jeg er begeistret for denne bevegelsen. Jeg kan si det, ikke bare fordi jeg aksepterer Moralsk Opprustnings idéer fullt ut, men også fordi jeg ser i dem noe som jeg allerede har oppdaget i meg selv.

Leonid Zuhovsky, Moskva:

Mange takk for denne uventede gave. Jeg har lest magasinet med stor interesse. Jeg tror det er et magasin som trengs i landet i dag. Jeg føler meg ikke sikker på at økonomiske og nasjonale prolemer kan bli løst bare gjennom reformer. Uansett hva som hender, vil noen mislike det. Noen vil klage over at naboen kom bedre ut av det. Min konklusjon er at bare å forbedre systemet ikke vil bringe oss glede eller til og med fred. Vi trenger noe mer enn planer og logikk – jeg tror det er kjærlighet.

Det spiller ingen rolle hvem du er, om du er kristen, muslim eller ateist. Rettferdigheten har sine grenser, men det har ikke kjærligheten.

Hvis noen av deres journalister kommer til Moskva, vil jeg gjerne møte dem. Det er også mulig å utgi noen av deres artikler i våre blad og aviser.

V. Kotovsky, Ukraina:

Nå må vi russere lære å leve. Det er mulig å gjennomføre politiske reformer, og for sjeler å bli født på nytt. Politiske reformer gjennomføres av regjeringen, men det enkelte individ må selv forvandles.

Tanken om å bringe en moralsk forvandling har blitt fremsatt i forskjellige land. Det betyr at idéen har modnet, og nå er tiden inne. «Velsignet være de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.» Det var dette Kristus sa, og vi trenger midlene for vår tid og vår situasjon.

Valentin Popov, Tver-regionen:

Hvis du møtte meg, ville du ikke ane hva jeg har lidd i disse årene mens vi «bygget sosialismen». Som barn hadde jeg ingen far, jeg ble utvist fra skolen og fra gymnasiet. Jeg var i fengsel og på sinnssykehus, og jeg ble innkalt til KGB.

Jeg var kunstmaler og så skribent. Som så mange av vårt folk, følte jeg dypt om urettferdigheten og løgnene, men visste ikke hva som var årsaken til dem. Allerede som ung fikk jeg det jeg skrev utgitt. Jeg skammet meg ikke over det jeg skrev den gang. Det var ikke direkte løgner, men jeg var ikke oppriktig. Så begynte jeg å tenke og skrive som jeg egentlig ville, og ikke hva litteraturbyråkratene ønsket av meg. Da sluttet de å offentliggjøre mine arbeider.

Jeg begynte å tvile på mitt eget talent, og jeg begynte å drikke. Mange dyktige og ærlige forfattere prøvde å hjelpe meg – men forgjeves.

Min historie er nokså typisk. Det samme skjedde med mange. Men de sterke begynte å kjempe og få sine ting utgitt i andre land. Men jeg tilhører de svake. Jeg gjemte det jeg skrev i skapet.

Da perestroika kom, sendte jeg en av mine gamle noveller til et litterært magasin. Etter lang tid kom svaret: De roste meg, men sa at novellens tema ikke passet for deres magasin. Det var det samme svaret som jeg fikk under stalinismen. Jeg leste det og senere negative svar med et melankolsk smil, og jeg begynte å drikke igjen. Men jeg greide å slutte og begynte å skrive på nytt. Jeg begynte på en ny roman om Kristus, om et moderne menneske som på alle måter er Kristus lik. Mens jeg arbeidet på denne romanen, fant jeg veien til Gud. Hvis dere er interesserte, kan dere få mer detaljer i senere brev.

P.S. Dere kan offentliggjøre dette hvis dere vil, selv om jeg ikke er sikker på at dere mottar det. Hvis dere er interesserte kan jeg sende dere noe av det jeg nå arbeider på. Jeg vil gjerne være til nytte for menneskene.

Julemesse

Den årlige julemessen med utlodning, salg, kafé, loppemarked og barneprogram finner sted i Sophus Lies gate 5, Oslo 2,

lørdag 1. desember, kl. 12–19

søndag 2. desember, kl. 13–19

Hjertelig velkommen!

Nyttårskonferanse i Caux

«Demokrati begynner med meg» er tema for nyttårskonferansen i Caux som begynner 26/12 kl. 17 og slutter 5/1-91 kl. 10.

Temaet er ikke tilfeldig: I 1991 er det 700 år siden den sveitsiske republikkens tilblivelse.

For de som ønsker å feire «en jul for verden», åpner Mountain House i Caux sine dører allerede 22/12 kl. 17. Påmelding gjennom MRA's kontor i Oslo, tlf. 44 64 78.

NY BROSJYRE!

En ting er de fleste enige om: Vi må styrke ansvarsfølelsen, ærligheten, solidariteten.

Sett forandringskreftene fri!

er en brosjyre om hvordan. Den gir også et bilde av Moralsk Opprustning i dag.

Tekst: Jens J. Wilhelmsen. Tegninger: Einar Engebretsen.

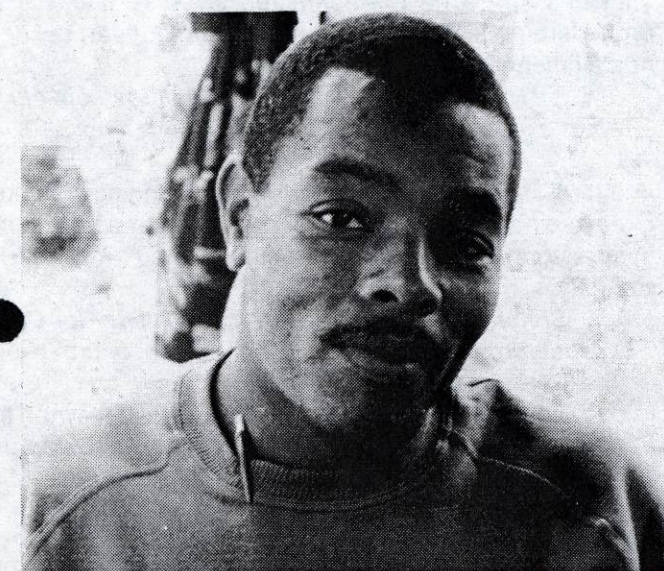
Pris kr 20,-. Rabatt over 5 eks.

Kan bestilles ved MRAs kontor, boks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo 2. Tlf. (02) 44 64 78.

Taxi til Copacabana

Reginaldo de Souza er 32 år, far til tre og bosatt i en forstad til Rio de Janeiro. På konferansen om storbyspørsmål i Caux sist sommer fortalte han litt om sitt liv og arbeid:

Jeg er taxisjåfør. Når jeg kjører langsmed Copacabana i tidlige morgenstunder, ligger barn og sover på fortauene. Noen ganger peker passasjerer på dem og sier: «De gidder ikke å gjøre noe som helst. De er ikke noe verd!» Da svarer jeg: «Jeg var også en av dem.»

Vi var fem søsken. Da jeg var ti år gammel, måtte min mor på sykehus etter at min far hadde mishandlet henne. Noen uker senere døde hun. Min bror og jeg havnet på internatskole, men rømte derfra. Vi hadde ikke noe hjem å gå til. Jeg begynte et rastløst liv i stadig kamp for å overleve. Noen ganger fikk jeg overnatte hos slektninger, andre ganger sov jeg på jernbanestasjonen. Da jeg var fjorten, begynte jeg å selge narkotika for å tjene penger. Senere brukte jeg selv også stoff.

Femten år gammel kom jeg i kontakt med en familie som adopterte meg. De prøvde å få meg på rett kjøp. Men jeg ville ikke høre på dem.

Narkotikamiljøet var preget av vold. En krangel med en annen selger kunne ha kostet meg livet. Jeg ble bare lettere såret da han fyrte av flere skudd mot meg. Neste gang vi møttes, tok jeg hevn. Heldigvis overlevde han.

Først da jeg var blitt nitten, begynte min adoptivfamilies omsorg og råd å virke. Deres tålmodighet hadde vært usluttelig. Jeg har mye å takke dem for! Langsomt kom jeg meg fri fra narkotika og kriminalitet.

I nærheten av der jeg bodde hadde noen familier satt opp sine små krypinn ulovlig på et jorde som staten eide. Jeg ville også bygge. Men myndighetene fikk revet husene. Da organiserte vi oss, bygget på dugnad, og til slutt gav myndighetene etter.

I begynnelsen var de andre beboerne mistenksomme overfor meg. De visste hva slags liv jeg hadde levd. Men etter noen år ble jeg valgt til leder for beboernes organisasjon. Den har til oppgave å forsvare våre interesser og fremme tiltak som kunne bedre vårt miljø. I dag er vi åtti familier som bor i enkle mursteinshus, med elektrisitet, vann, kloakk og asfalt på veiene. *Fort. siste side*

Vi spør – du svarer

Mange av våre lesere sitter inne med livserfaringer, som kan komme flere til gode. Derfor forsøker vi oss med en fast spalte der innsendere svarer på følgende spørsmål:

- Hva gir deg styrke og glede i dagliglivet?
- Har du opplevet at ditt engasjement/holdning har betydd noe i nærmiljø eller i en videre sammenheng?

Innlegg som er litt på siden av spørsmålene er også velkomne.

Først ute er Dag Jonassen, 33 år, lærer på ungdomsskolen, bosatt på Rustad i Oslo:

– Hva gir deg styrke og glede i dagliglivet?

Det er så mye: Ytre forhold som givende jobb og gode venner, indre forhold som en personlig gudstro.

Som personlig kristen er jeg avhengig av daglig bibellesing, bønn og stille stund. Det er de beste hjelpemidler for styrke og glede i livet mitt. Men de er ikke de eneste. Jeg liker å holde meg i form og bruker daglig jogging og trening som «medisin». Ellers er jeg kulturinteressert og beriker meg ofte med utstillinger, kino- og teaterbesøk og gode bøker. Jeg er også politisk interessert og aktiv. Kanskje litt for aktiv, mener min kone. Jeg er med i styret, programkomitéen og som studeleder i et politisk parti i min bydel – bydel 11, Bøler.

Min jobb som lærer betyr mye for meg. Jeg var noen år i det private næringsliv, fordi jeg der tjente relativt mye. Men jeg fant ut at det er lærer jeg er, og det er lærer jeg vil være, grunnet jobbens givende innhold. Det er viktigere med en interessant jobb, enn høyere lønn.

Ellers har jeg en kone som betyr alt for meg. Alltid hjelper og støtter hun meg når det trengs. Hun er et utrolig givende og godt menneske å dele livet med.

– Har du opplevet at ditt engasjement/holdning har betydd noe i nærmiljø eller i en videre sammenheng?

Jeg er aktiv i en del skoleutvalg, og i fjor fikk jeg den tanken at jeg skulle sitte i skolens samarbeidsutvalg ennå et år, i tilfelle noen politikere skulle få den idé å nedlegge skolen vår. Den idéen var det da også noen i Oslo skolestyre som fikk. I tillegg til en aksjonsgruppe og politiske møter var det nettopp arbeidet i samarbeidsutvalget som gjorde at skolen ble reddet i siste øyeblikk.

Ellers har min kone og jeg prøvd å gjøre en god del for å forebygge rasisme. En gang hadde vi et større selskap hjemme, der all maten var pakistansk, laget av pakistanere bosatt rundt omkring i Oslo. Gjestens frykt for «sterk og nesten uspiselig mat» endte med visshet om at et pakistansk festmåltid er topp.

TIL VÅRE LESERE:

Som kjent, er det ingen abonnementspris for Ny Verden, men utgiftene til driften av bladet dekkes ved gaver.

Vi er takknemlig for bidragene som kom inn i fjor, og håper på støtte også i år.

Postgiroblankett vedlegges dette nummer.

sakset

«Dette er en av de sjeldne historiske utviklinger hvor noe kan vendes til det gode. Vår vilje er at alle våre grenser skal være broer til våre naboer. Vi har funnet fram til en ramme for Tysklands enhet. Nå gjelder det å fylle den med det rette innholdet. Når vi nå har friheten, gjelder det å gjøre den levedyktig.»

*Forbundsresident Richard von Weizsäcker,
i forbindelse med den tyske gjenforenings-
dagen 3. oktober 1990*

«Nå er vi i ferd med å overvinne Europas deling, men det skjer uten at vi klarer å fjerne hatet. Skal vi fjerne hatet, må vi akseptere å leve sammen og vise vilje til å godta andre. Midt i hatet er vi også nødt til å snakke med hverandre.»

*Rita Süßmuth, president i den tyske Forbundsdagen
under Oslo-konferansen om hat i september, -90*

Det gjør meg lykkelig at mange av de forestilingene som man tidligere avskrev som utopier eller idealisme, til slutt har seiret fordi ånden har vunnet over den rendyrkede makt. Vår revolusjon, ordnet fort opp med ødeleggelsen av det gamle maktapparatet. Nå kjemper den med den neste og mye vanskeligere oppgave: Å bygge staten opp på ny slik at bedre forhold menneskene imellom kan bli virkelighet. Den verste, den grunnleggende faren kommer fra våre egne dårlige egenskaper, både de vi har mottatt fra himmelen og de et totalitært regime har påført oss.»

*Tsjekkoslovakias president Vaclav Havel,
i intervju med «Der Spiegel», Hamburg, oktober -90*

«Charta 77 er et eksempel på at det er mulig å leve et rikt åndsliv under vanskelige forhold. Den litterære kvaliteten

Taxi til ... (forts.)

Taxisjåfører tjener ikke så mye, og de krever gjerne litt ekstra fra sine passasjerer. Da det var busstreik, hadde drosjene gylne tider. Folk måtte på jobben, og vi kunne bestemme prisene! Men jeg ønsket å være ærlig og holde meg til det som taximåleren viste. Noen passasjerer ble overrasket. En fikk også reise gratis. Hun var hushjelp og hadde knapt nok til å brødfø familien.

blir ofte skjerpet når tilstandene blir dramatisk forverret. Den store utfordringen nå – paradoksalt nok – blir hvordan vi skal lære å leve åndelig fritt i et fritt samfunn.»

*Pavel Kohout, tsjekkosllovakisk forfatter,
Aftenposten 26.10.90*

«Det dreier seg om problemer som har med relativiserin-
gen av rett og galt å gjøre, tendensen til å oppelske en
«det er ikke så nøye»-mentalitet. Vi er så flinke til å
prosedere og til å finne smuthull, at vi etter hvert sender
noe av menneskeverdet med på veien.»

*Helge Seip i foredrag på konferanse om etikk
i næringslivet, Vårt Land 3.10.90*

«Velferdssamfunnet forutsetter en befolkning med sterke
moralske normer. De felles rettigheter og tjenester vi har
bygget opp krever en befolkning med høy etisk
standard.»

*Statsråd Tove Strand Gerhardsen, leder for O
Arbeiderpartis etikkutvalg, Aftenposten, oktober -90*

«Verden går til helvete fordi du og jeg har mistet evnen til
å se oss selv som deler i en helhet. Vi sitter med hvert vårt
lille rusk i øyet som vi gnukker på så iherdig at synet blir
borte.

Kanskje får vi blunket ut ruskene våre og sett. Da må
vekst defineres om til noe annet. Noe så absurd som vekst
i kunnskap, kanskje. Eller vekst i forståelse, i menneske-
lighet, i vennskap, i kjærlighet.

Ny vekst for Norge heter det alltid. Kan vi mene ny vekst
for nordmenn?»

*Ingebrigt Steen-Jensen, tekstforfatter
Aftenposten 3.10.90*

«Jeg leste forleden at det skal reises en statue av Hambro
utenfor Stortinget. Hvis jeg lever så lenge at jeg får se den
ferdig, vil jeg gå dit hen, ta av meg hatten og takke for
mann som de fleste visste ikke levde det vi kaller et rent liv,
men som likevel hadde frimodighet til å innby Frank
Buchman og alle hans (etiske) absolutter til et møte som
satte spor i landets historie.»

Kaare Lunde i «Familien» nr. 12, 1990

De andre sjåførene i taxikooperativet gjorde narr av meg. Jeg
prøvde å forklare hvordan korrupsjon er alles problem. Jeg sa at
dersom jeg tar mer enn jeg skal av en passasjer og han f.eks. er lege,
så vil han i ergrelse kreve mer betaling av sin pasient. Pasienten er
kanskje en butikkeier som til gjengjeld vil sette opp prisene. Og kan
hende er jeg selv kunde i butikken!?

NY VERDEN vil fremme en kristen revolusjon, som forandrer både menneskers holdninger og
samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Guds ledelse.

Utgiver: Moralsk Opprustning, Postboks 3018 – Elisenberg, 0207 Oslo 2.
Tlf. 44 64 78. Postgiro 5 12 57 94. Bankgiro 6030.05.08831.

Ansvarlig: Jens J. Wilhelmsen.